

Ingen grøn omstilling uden en robust økonomi

Har man ikke en robust bedrift, så ender man i værste fald med at havne som strandet gods. Det var ét af hovedbudskaberne fra formand for Økonomi & Virksomhedsledelse og mælkeproducent Anders Harck, da han på Fjerkrækongressen dykkede ned i landbrugets økonomi.

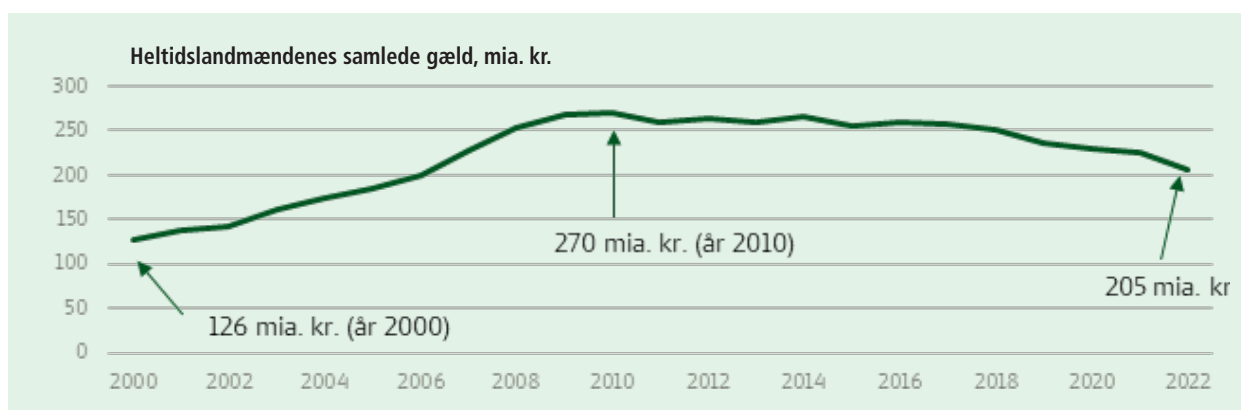

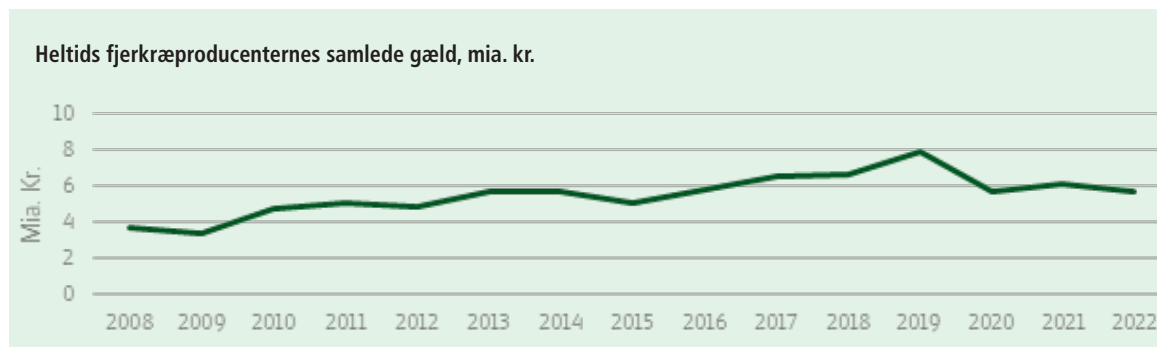
Af Anina Kjær,
Landbrug & Fødevarer

Faldende gæld for landbruget generelt

Det er gået den rigtige vej med heltidslandmændenes gæld i perioden 2010-2022 og det betyder, at landbrugets generelle robusthed er blevet styrket betydeligt i den periode.

For 2023 vil billedet nok se noget anderledes ud, da stigende renteudgifter og en dårlig høst har slået bunden ud af landbrugets indtjening. Landbruget er stadig relativt gældstungt og derfor sårbart overfor de rentestigninger. Generelt er landbrugene dog betydeligt mere robuste end i 2008, da finanskrisen ramte.

- Mange landmænd har det seneste årti fået langt større fokus på at skabe en sund indtjening fra den primære drift af gårdene, forklarede Anders Harck, og fortsatte: om det er gode tider eller dårlige tider, så er rigid opfølgning på ens økonomi altafgørende. Det lyder hamrende kedeligt, det er bare vigtigt.

For æg- og slagtekyllingeproducenter tegner der sig et billede af, at gælden har været jævnt stigende fra 2009 til 2019, hvorefter den så er faldet lidt igen.

Gældskompositionen for heltids-fjerkræproducenter så i 2022 også lidt anderledes ud end for de andre husdyrproduktioner. Bankgælden fyldte forholdsvis mere for fjerkræproducenter, mens realkreditgælden fyldte forholdsvis mindre end for malkekvæg og grise.

Soliditetsgraden for fjerkræbedrifterne lå dog på et sundt niveau på knap 50 % i 2022.

Hvad er robusthed?

Robusthed er evnen til at modstå forskellige stød, som når priserne går den forkerte vej, eller en nøglemedarbejder rejser.

En robust bedrift er, ifølge Anders Harck, kendetegnet ved, at der er en god indtjening og afkast, fornuftig solvens og en skriftlig strategi, samt at bedriftsejeren har en exitstrategi og styr på pensionen. Mange landmænd over 55 år har nok gjort sig nogle overvejelser, men er ikke rigtig kommet videre end det og de færreste er nået til at skrive den ned. Exitstrategien har ikke kun betydning for den som sælger bedriften, men også for den fremtidige generation.

- Har man en fornuftig exitstrategi, så vil værdien af virksomheden kunne overtages og drives videre i god stand. Venter man derimod for længe og stopper man f.eks. produktionen af dyr, mens man kun driver jorden i en årrække, så vil virksomheden have betydelig mindre

værdi, for den der overtager. Særligt hvis der også er gamle bygninger, som kræver nye investeringer for at komme i gang igen, forklarede Anders Harck.

Omfavn ESG

I enhver virksomheds eller landbrugsbedrifts strategi og fremtidige regnskaber vil man fremover være nødt til at forholde sig til ESG (ESG står for Environment, Social og Governance, og dækker over hhv. miljø og klima, sociale forhold samt virksomhedsadfærd.).

Anders Harck gjorde det klart, at man i enhver strategi eller tanke om fremtiden bør have ESG for øje.

- Det kan blive en rigtig god måde at tydeliggøre bæredygtighed på flere parametre. Det virker måske lidt bøvl, men det er ikke en forhindring, sluttede Anders Harck. ■

